

Semblança

Ausias March naix en el si d'una família valenciana de la mijana noblea; respecte de la data i el lloc els seus biografes no s'han posat d'acord barallant-se els anys de 1397 i 1400 i les ciutats de **Gandia** o **Valencia**. Encara que els mes recents estudis pareixen apuntar a les dos ultimes opcions, no es menys cert que la vinculació en la ciutat ducal es absoluta i que gran part de la seua vida, especialment l'infància i joventut, la passà en la seua Cort, ya que son pare, **Pere March**, era el Procurador General de les possessions del **Duc de Gandia**.

Naixque Ausias de la segona esposa de Pere March, **Elionor Ripoll**; d'este matrimoni tambe naixque **Peirona**, germana major d'Ausias, que era sorda i muda, i de la que ell seria tutor. Ausias frui d'una esmerada educació: no sols rebe l'exigent preparació de la cavalleria sino tambe una molt solida formació cultural; no es pot oblidar que son pare destacà com a poeta i posseïa una nodrida biblioteca, a mes de que la família freqüentava els cenacles de **Sant Jeroni**

de **Cotalba** i de la **cort ducal de Gandia**. El fill tardà de Pere March es convertirà en el seu favorit i en el cap de la família a la seua mort; tant es així que molt pronte, ya en 1415, assistix a les **Corts de Valencia** com a *donzell* i en 1419 li es conferida l'orde de cavalleria.

Ausias March, membre de l'estament cavalleresc, estigue al servici del rei **Alfons el Magnanim**, a qui acompanyà en la seua empresa mediterranea, participant en les campanyes de **Corsega** i **Sardenya** (1420-1424) i tambe en les del nord d'Àfrica. El rei el recompesà otorgant-li prerrogatives i privilegis, entre elles diferents drets en el **senyoriu de Beniarjo** i en les **alqueries de Vernissa i Pardines**, heretades de son pare; entre estos privilegis contà en el de percebre el dret de la *tretzena* i administrar justícia civil i criminal en les seues possessions. A mes el monarca li otorgà el carrec de falconer major del rei; practica esta de la falconeria que tingue la seua base

en els terrenys reals de la **Albufera**.

Refermat en els seus privilegis feudals per l'infant **Joan, duc de Gandia**, es dedicarà, despres de l'etapa belica, a l'administració de les seues propietats. Tingue casa, a mes d'en els llocs indicats, en Gandia i en el Cap i Casal, ciutats que alternarà com a residència fins que s'establirà definitivament en la ciutat de Valencia a partir de 1450, concretament en una casa que estava emplaçada en l'actual **carrer de Cabillers**. Fon un home mampreneur, tant com celos de les seues prerrogatives. Se sap de la seua vinculació en l'introducció del conreu de la canya de sucre en l'horta de Gandia, i de que fon u dels pioners en l'establiment d'un trapig en la zona (un moli per a l'extracció del sucre), aixina com de la pertinent canalizació de l'aigua per al seu funcionament, construït per ad això l'assut conegut com dels **March**.

La seua vida amorosa es molt intensa, especialment bohemia en sa joventut i atormentada en la seua madurea. Es casà per dos vegades, la primera, en 1437, en **Isabel Martorell**, germana de **Joanot Martorell**, l'atre gran escriptor gandià autor del *Tirant lo Blanch*. Les segones nupcies, en 1443, foren en **Joana Escorna**. De cap dels seus matrimonis tingue fills, pero si que ne tingue de naturals fora d'ells, tal i com es demostra en els seus testaments. Nomenà hereu universal a **Jofre de Blanes**, nebot de Joana Escorna, a banda de deixar distints llegats tant als seus fills no llegitims, com als seus escuders i d'otorgar la llibertat als seus esclaus.

Si per algun motiu ha passat a formar part de l'història i cultura valencianes es, a mes de per les seues campanyes al costat del Magnanim, sobre tot per ser un dels poetes mes importants en llengua valenciana de tots els temps, gloria que compartix en uns atres contemporaneus companys d'expedicions i batalles com ara es el cas de **Jordi de Sant Jordi**, tambe el de **Lluís de Vila-rrasa** o el de **Andreu Febrer**; una importància que s'incrementa puix el seu art poetic eixerirà una influència notable tant en uns atres escriptors contemporaneus com posteriors, especialment de la literatura castellana, sent la seua obra reeditada i traduïda en diverses ocasions.

Morí el 3 de març de 1459 en la ciutat de Valencia; les seues despulles descansen baix una artística llosa projectada per En **Manuel González Martí** i realisada a expenses del **Ajuntament del Cap i Casal** i de **Lo Rat Penat** en 1950, emplaçada als peus de l'antiga **Capella dels March**, en la **Seu** valentina, junt a la porta romanica, dita tambe de l'Almoïna o del Palau. Lloc este en el que, cada 3 de març, les associacions i entitats valencianistes li retren homenage.

SANT SEBASTIA. DE JACOMART.
TRADICIONALMENT CONSIDERAT UN
RETRAT DEL POETA

LLOSA SEPULCRAL
D'AUSIAS MARCH
EN LA SEU DE VALENCIA

CONTACTA EN NOSATRES

Apartat de Correu 527
46002 Valencia ciutat

Telefon: 617 030 370
rogle@rogleconstantillombart.com

Rogle en Internet

Tots els eixemplars editats fins ara estan, en pdf, en:
www.rogleconstantillombart.com, www.cardonavives.com,
www.enkara.org i www.pjvalencianista.org

L'obra poetica

L'obra d'Ausias March està caracterisada per un **abandonament** paulati de la tradicio de la **poesia trobadoresca** -que comportava una brillant retorica pero ahora un tractament dels temes prou distant de la realitat- per una atra propia d'un home exent de ficcio i que ens parla dels seus sentiments mes intims i de les obsessions que el torturen: **l'amor, les relacions de l'home en Deu, el dolor, la mort, la virtut i la pietat**. El poeta ens presenta estos problemes com a reals i personals, de la mateixa manera que ho son les dones que van apareixent a lo llarc dels seus **128 poemes** (la majoria d'ells sobre l'amor), les quals deixen de ser considerades des d'un punt de vista idilic, com passava en la poetica provençal dels segles anteriors, per a ser dones reblides de vicis i virtuts, que son amades o odiades per raons reals, no mai per un desmedit afany d'idealisacio.

L'obra del nostre poeta mes universal mostra tres influencies: la lirica **trobadoresca provençal**, la qual supera, tant en la tematica, com ya hem mencionat, com en l'us d'un llenguatge molt lliure de provençalismes, la de la **filosofia aristotelica-tomista**, la qual es denota per les freqüents referencies als aforismes escolastics sobre l'amor i el be i, per ultim, la **poesia italiana**, sobre tot de **Dante** i de **Petrarca**.

En general, la metrica que utilisa està formada per versos decasilaps en dos hemistiquis cesurats en la quarta silaba, agrupats en estrofes de huit versos i generalment en la presencia d'una tornada final que conté la *senyal* o pseudonim.

La majoria dels estudiosos de l'obra d'Ausias March classifiquen la seua poesia en **cicles tematics**, diferents pero tan estretament entrelaçats -ya que en tots s'observa una evolucion formal i conceptual i estan dirigits per un sentit unitari- que es pot considerar tota la seua obra com un grandios i immens poema.

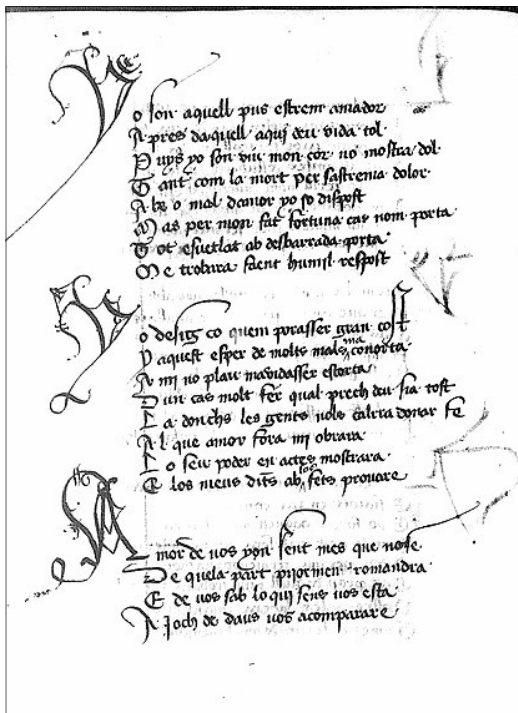
Aixi es dividix l'obra en quatre *Cants*: *d'Amor*, *de Mort*, *Morals* i *Espirituals*.

Els ***Cants d'Amor***, estan dedicats generalment a **Teresa Bou**, personificacio de l'ideal femeni del poeta. L'amor per ella es espiritual a l'estil de Dante, pero esta -com a dona real- no es la personificacio del somi del poeta sino que, com a humana, tambe ha conegut el pecat i aixo entristix al poeta perque ell està pres per un amor tan gran que si en la terra no el pot obtindre, nomes pensa en posar fi a la seua vida, per tal d'unir-se a un amor pur en l'atre mon. Ell es considera com un gran amador, el que ha segut ferit per una flecha d'or i escollit per a saber lo que es l'autentic amor i poder soportar els mes grans sacrificis.

Yo son aquell pus estrem amador,
apres d'aquell a qui Deu vida tol:
puyes yo son viu, mon cor no mostra dol
tant com la mort per sa strema dolor.

El poeta dedica estos poemes d'amor a diferents dones, a banda de la ya citada Teresa Bou, a les quals es referix per mig d'una **senhal** per tal d'amagar el seu verader nom. Aixi en son cinc els senyals que representen cinc etapes de la vida del poeta: **Plena de seny, Lliur entre cards, Amor, amor, Mon darrer be i Oh, foll amor**.

Els ***Cants de Mort*** estan formats per nomes sis poemes dedicats a planyir la mort d'una sola dona, sense usar *senhal*, encara que, com tots els cicles estan entrelaçats, el tema de la mort no es exclusiu d'este conjunt poetic. N'hi ha autors que opinen que estos versos van

MANUSCRIT 2244 DE LA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA DE LA UNIVERSIDAD DE SALAMANCA

destinats a la segona dona de l'autor, **Joana Escorna**, i uns atres opinen que a la citada Teresa Bou, dama valenciana i musa del poeta. Els poemes giren al voltant de les sensacions i els temes que produixen la mort d'una dona amada: dolor, recort, destinacio de l'anima, culpabilitat, etc.

Els ***Cants Morals*** tracten sobre les commocions espirituals del poeta, a traves de la formacio cristiana d'este. Els poemes son morals i didactics i el tema es el be i la virtut com a habit del mateix be. Aci apareix reflexat el pensament filosofic de l'autor i les coincidencies en **Aristotil** i **Sant Tomas**.

El ***Cant Espiritual*** es una llarga oracio (224 versos) dirigida a Deu, una pregaria patetica i serena escrita en segona persona.

El poeta vol seguir el camí divi per a arribar a la salvacio eterna ya que tem condenar-se a l'haver caigut en el foll amor, de lo qual demana perdo i li prega a Deu la mort per tal de no pecar mes.

En este poema, considerat un dels mes importants del Segle d'Or valencià, el poeta està mes preocupat per expressar el seu pensament i reflexions mes intimes, que per seguir els preceptes de la metrica tradicional; per aixó utilisa un vers lliure (*estramp*), la qual cosa possibilita una major comprensio gracies a la naturalitat dels versos, en contraposicio a les restants composicions molt mes aspres, rigides i encossetades.

Perdona mi si follament te parle.
De passio partexen mes paraules.
Yo sent paor d'infern, al quel faç via;
girar-la vull e no hy disponch mos passos.

Aixi puix, Ausias Mach ens va deixar una obra considerable, reblida de sentiment, la qual ocupa un lloc d'honor dins de la poesia del Segle d'Or valencià.

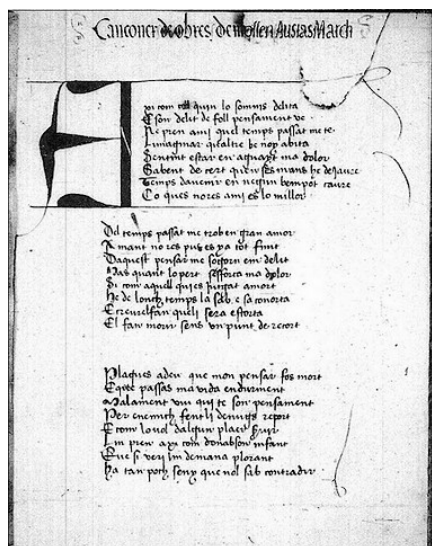
Al voltant de l'obra d'Ausias March

La poesia d'Ausias March no sols es representativa d'un moment o d'una epoca, es una obra mestra que influi des del mateix instant en que començà a divulgar-se i, lo que resulta mes important, permaneceix com un classic i com un referent poetic.

Fer una compilacio de tota la produccio al voltant de l'obra ausiasmarchiana es tasca impossible en este espai; s'hauria de parlar de cada manuscrit, del lloc a on es conserva, aixina com resenyar tota la bibliografia i estudis especifics, a banda d'uns atres estudis menors. Solament es fara, puix, una mera relacio dels manuscrits i d'una bibliografia bàsica.

■ Els manuscrits

Son 13 els manuscrits localisats, onze dels quals ha digitalisat la **Universitat d'Alacant** (que com sempre i sense cap rubor presta la seua colaboracio al projecte catalanisador -no hi ha mes que llegir la ficha bibliografica de cada manuscrit digitalisat per a comprovar l'afany de fer-ho tot catala-). La relacio dels mateixos, tal i com es publiquen (adequant l'ortografia) en la direccio web: http://www.cervantesvirtual.com/bib_autor/ausiasmarch/include/pausiasmarch_manuscrits.jsp, es la següent:

MANUSCRIT 2281 DE LA
HISPANIC SOCIETY OF AMERICA

cional (Madrid). ca. 1542-43. Conté 127 poemes d'A.M.

E = Manuscrit 3695 de la Biblioteca Nacional (Madrid). Copiat per Jeroni Figueres en 1546. Conté 126 poemes d'A.M.

F = Manuscrit 2244 de la Biblioteca General Històrica de la Universidad de Salamanca (abans ms. 950 de la Biblioteca de Palacio de Madrid). Finals del segle XV o inicis del XVI. Conté 108 poemes d'A.M.

G = Manuscrit 210 de la Biblioteca Històrica de l'Universitat de Valencia. Conté 67 poemes d'A.M copiats en les darreries del segle XV i 52 mes copiats a mijan segle XVI (total: 119 composicions, de les quals 12 son repetides).

H = Manuscrit 210 de la Biblioteca de la Universidad de Zaragoza. 1461-62. Conté 79 poemes d'A.M, 17 dels quals son fragmentaris.

I = Manuscrit 10 de la Biblioteca de Catalunya (Barcelona). Posterior a 1459-61. Reproduix, en molt poques variants, el manuscrit A. Conté 65 poemes d'A.M.

K = Manuscrit 2025 de la Biblioteca de Catalunya (Barcelona)

(anteriorment manuscrit 9625 de la Biblioteca de T. Fitz Roy Fenwick [Cheltenham, Gran Bretanya]). Copiat pel prevere Pere Vilasaló en 1542. Conté 105 poemes d'A.M.

L = Manuscrit 9 de la Biblioteca de Catalunya. 2^{on} terç del segle XV. Conté 22 poemes d'A.M.

M = Manuscrit 1 de l'Ateneu Barcelonès. 2^{on} terç del segle XV. Conté 6 poemes d'A.M.

N = Manuscrit 2281 de la Hispanic Society of America (Nova York, Estats Units). Final del segle XV. Conté 98 poemes d'A.M.

O = Manuscrit R. 14-17 del Trinity College de Cambridge.

(Els manuscrits referenciats en cursiva son els que estan digitalisats i es poden consultar en la web.)

■ Bibliografia

D'entre tota l'ampla produccio, se citen a continuacio, pel seu rigor i ausencia de falacies catalanisants, els treballs següents:

▪ De **Rafael Ferreres: Ausias March. Obra poética completa**, edicio en dos volums publicada en *Clásicos Castalia*, Madrid, 1979. L'academic de la RAE i catedratic de llengua i lliteratura fa un estudi i un analisis en profunditat de l'obra i del poeta, a mes de la transcripcio dels versos i la seua traduccio al castella.

▪ En un afany mes divulgador **Lo Rat Penat**, en motiu del 600 aniversari del naiximent del poeta edità diverses publicacions en 1997: *Ausias March, siscents aniversari de Angels Redón*, publicada en la coleccio "Quaderns de divulgacio", nº 10; *Ausias March i els seus manuscrits*, de **Desamparats Cabanes Pecourt**; *L'obra d'Ausias March com a font per al coneiximent de la Valencia del seu temps*, de **Mª Luisa Cabanes Catalá** i *Ausias March i la Valencia tardomigieval*, en la qual intervingueren diferents autors (els tres volums es publicaren agrupats en un estoig i d'ells es feu resenya en el *Rogle* num. 31, corresponent a abril del present any; per ultim s'ha de mencionar un video publicat per la mateixa entitat i titulat: *Memoria i temps per a Ausias March, poeta i cavaller*.

▪ En son moltes mes les edicions que es poden resenyar, pero per ad aço es pot recomanar la publicacio *Entorn a Ausias March 1397-1997*, editada per les Corts Valencianes en 1997 i coordinada per **Calpe, A.V.** i **Tintorer, A.** En ella s'arreglen, de manera visual i en diferents apartats, referencies bibliografiques, artistiques i emplaçaments, tots ells vinculats i tenint com a protagonista al poeta.

Com a mostra objectiva de l'importancia de l'obra d'Ausias March, anotem la sifra de les **46 traduccions** a diferents llengües: l'alema (1), l'angles (5), el castella (23), l'esperant (2), el frances (5), l'hongares (1), l'italia (3), el llati (2), el neerlandes (1) el rus (2) i el chec (1), i atres que no han segut citades (com les diverses traduccions al catala, que no son classificades com a tals perque es fan passar per actualisacions idiomatiques dels originals supostament –i falsament– catalans).

Per ultim, mencionar que es poden trobar fins a 337 estudis especifics sobre diversos aspectes de la vida i l'obra d'este preminent representant de la lliteratura en llengua valenciana.